

KONKURS „Czy znasz życie i mowę swych przodków?”
KARTA ODPOWIEDZI (odpowiedzi proszę wpisać w miejsce kropek)

1. Wymień narzędzia i maszyny używane do zbioru zbóż (do czasu kombajnu).....
.....
2. Jakie urządzenie zastąpiło „**kądziel**” ?.....
3. Do czego służył przyrząd tzw. „**kijanka**” ?.....
4. Czym dawniej napędzana była sieczkarnia ?.....
5. Co zastąpiło motykę przy zbiorze ziemniaków ?.....
6. Zanim zastosowano sadzarki, jak sadzono ziemniaki bez motyki ?.....
.....
7. Jak nazywa się element cepów łączący „**bijok**” z „**dzierżokiem**” ?.....
8. Prymitywne urządzenie do rozdrabniania ziarna – to ?.....
9. Kto poza koniem, był dawniej siłą pociągową pracy w polu ?.....
10. Jakich 2-ch przedmiotów używano do klepania kos ?.....
11. Wymień dawne urządzenia biorące udział w procesie przerobu lnu ?.....
.....
12. Jak nazywało się urządzenie do czyszczenia owczej wełny ?
13. Co kładziono na kalenicę domów krytych słomą ?.....
14. Czym wypełniano szczeliny między balami drewnianych domów ?.....
.....
15. Co było dawniej rekwizytem nocnego stróżowania we wsi ?.....
16. Ile osób (minimum) brało udział przy omłotach młocarnią ?.....
17. Jak nazywano osobę, która obsługiwała agregat omłotowy ?.....
18. Jak nazywała się osoba wykonująca sztuczne zapłodnienie krów ?.....
19. Jaką pogodę zwiastuje pionowo wydobywający się dym z komina ?.....
20. „**Jechać psiokamy**” – to jechać czym ?
21. Jak dawniej nazywano pielgrzymkę do Częstochowy ?.....
22. Jak nazywała się gra podobna do dzisiejszej gry w baseball ?.....
23. Z jaką dawną grą kojarzy się gra w golfa ?.....
24. Jakiego materiału używano „**na zogaty**” ?.....
25. Czy bydłęca „**siara**” jest trująca ?.....
26. Przy jakim urządzeniu była „**lodra**” ?.....
27. Jak nazywano duże drzwi w stodole ?.....

28. Kolor „**modry**” – jaki to kolor ?.....
29. Gdy kury bardzo późno szły na grzędę – co to znaczyło ?.....
30. Dokończ powiedzenia:
- a) „Łąkę kosą najlepiej kosić.....”
- b) „Jak mróz scypie, tolepi”
- c) „Dobry ten gospodarz, co cepamy puko, jak”
31. Podaj pełną nazwę święta , oraz dzień i miesiąc jego obchodzenia:
- a) Matki Boskiej „**Zagrzewnej**” – to Święto ?.....NMP
- b) Matki Boskiej „**Siewnej**” – to Święto ?.....NMP
- c) Święto „**Objawienia**” – to Święto ?.....obchodzone.....
32. Co znaczyło powiedzenie „**Od skowronka do żabki**” ?
33. Iść „**na stych**”, „**iść na stycha**” – to jak iść ?
34. Co znaczyło powiedzenie:
- a) „ **Dzisiaj masyna u sumsiadów, a jutro od rana u nos**” ?.....
- b) „ **Niktóro kobita puscała lepi od chłopca**” ?
35. Patronem kogo jest „ **św. Izidor Oracz**” ?.....
36. „**Dni Błagalne**” i „**Dni Krzyżowe**” – czy to jest to samo ?.....
37. Przy jakim narzędziu występowała:
- a) „**grządziel**” ?.....
- b) „**capiga**” ?
38. Częścią wymienia u krów są: **cyski**, **sycki**, czy **stryki** ?.....
39. „**Umyć statki**” – to co umyć ?
40. Jaka jest właściwa nazwa ziół, które w ludowej nazwie występują jako ?:
- a) „**stulidupka**” - to
- b) „**ziele świętojańskie**” - to
41. Krowa na pastwisku ustawia się podczas wiatru tyłem, czy przodem ?.....
42. Jaką rolę poza ociepleniem stóp, pełniły „**wiechcie**” ?
43. Jakie zwierzęta domowe były „**drutowane**” ?.....
44. Komu zdarzała się choroba pn: „**paskudnik**” ?.....
45. Do czego służył drewniany przyrząd „**pies**” ?.....
46. Co pełniło rolę łożyska w dawnych kołach powozów ?
47. Co znaczyło powiedzenie: „**iść do pocirza**” ?.....
48. Co znaczyło powiedzenie „**zdjuńć miare**” ?.....
49. Z jakiej słomy wykonywano „**wiechcie do butów**” ?.....

50. Co znaczy określenie „pies loto po drucie” ?.....
51. Ile mórg w ciągu dnia mógł rolnik:
 a) zaorać pola konnym bezkoleśnym pługiem ?..... b) skosić zboża kosą ?.....
52. Jak człowiekowi usuwano zakrzep krwi ?
53. Ze słomy którego zboża, robiono pędzle do bielenia domów ?.....
54. Z jakiego drzewa wykonywano „cepy” ?.....
55. Z czego wykonywano w stodole „klepiska” ?.....
56. Co znaczyło: „młynkować zboże”?.....
57. Wymień 3 elementy warsztatu tkackiego- krosna
58. Czy tam gdzie jest:
 a) woda - musi być żaba ?..... b) żaba - musi być woda ?.....
59. W jaki sposób podpisywały się osoby, które nie umiały pisać ?.....
60. Jeden przedmiot nie występował w szkole w 1935 roku – zakreśl który ?
a) przyroda żywa, b) higiena, c) wojskowość, d) roboty ręczne, e) rysunek, f) rachunki, g) roboty kobiece, h) śpiew, i) religia.
61. Czy można było pisać gęsim piórem „jak kura pazurem” ?.....
62. Ilu klasowe szkoły istniały po odzyskaniu przez Polskę niepodległości ?.....
63. Czym różnił się ołówek „atramentowy” od ołówka „kopiowego” ?.....
64. O ile lat Koła Gospodyń Wiejskich są młodsze od Kółek Rolniczych ?.....
65. Kto jest patronem Kół Gospodyń Wiejskich ?.....
66. Samochodem której marki nie mogła kierować osoba, która urodziła się w 1935 roku ?
(Robur, Carosa, Żubr, Jelcz, Lublin, Wołga, Warszawa, Moskwicz, Sanok, Stayer, Tatra)
67. Jak nazywała się „książka”, która była dawniej w każdym sklepie dostępna na żądanie lub życzenie klienta ?

68. Jakie wyposażenie przeciwpożarowe po 1945 r. musiało posiadać każde gospodarstwo na wsi ?

69. Co należy zrobić, aby wyprowadzić konia z płonącej stajni ?

70. Które domowe ptaki nie siadają na noc na tzw. grzędzie? **a) kury, b) kaczki, c) gęsi, d) indyki**.....
- Czy znasz zwroty wobec zwierząt w gospodarstwie: konia, krowy, owcy, psa, kury, gęsi, kaczki, indyka, królika - w celu ich przywołania i odpędzenia ? (*sprawdź się sam/a*)
 - Ludzie się rodzą, a jak nazywają się porody u wymienionych wyżej zwierząt – wiesz?

Nazwisko i imię

adres lub telefon

.....

Regulamin konkursu „Czy znasz życie i mowę swych przodków?”

1. Organizatorem konkursu jest Miejska Biblioteka Publiczna w Drzewicy.

2. Cele konkursu:

- poznanie mowy, obyczajów i życia mieszkańców wsi ,
- popularyzacja wiedzy na temat kultury mieszkańców obszarów wiejskich,
- popularyzacja wiedzy na temat ważnych zjawisk zachodzących na wsi
- nawiązanie więzi między starszym a młodszym pokoleniem,
- zainteresowanie młodego pokolenia życiem swych dziadków i pradziadków,
- pokazanie różnic i cech wspólnych życia wiejskiego dziadków i wnuków na przestrzeni mijających lat, poprzez wspomnienia starszych pokoleń z czasów dzieciństwa i młodości.

3. Zasady konkursu

- 1) Konkurs trwa od 1.11.2021 roku do 31.01.2022 roku.
- 2) Konkurs adresowany jest do dzieci i dorosłych mieszkańców Gminy Drzewica.
- 3) Konkurs składa się z zestawu 70 pytań. Ocenie podlegać będą "karty" tych uczestników, którzy udzielą odpowiedzi na co najmniej połowę pytań (zawartych w 35 punktach). Zestaw pytań stanowi załącznik do niniejszego regulaminu. Odpowiedzi należy wpisać w miejsca kropek.
- 4) Zestaw pytań dostępny jest w formie elektronicznej <http://www.rck.drzewica.pl/> oraz w formie papierowej w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Drzewicy.
- 5) Odpowiedzi, tylko w formie papierowej, prosimy dostarczyć do Miejskiej Biblioteki Publicznej w Drzewicy do 31 stycznia 2022r.
- 6) Uczestnicy konkursu będą mogli otrzymać pakiet odpowiedzi z wyjaśnieniem kwestii dla nich niejasnych, bądź takich na które nie znali odpowiedzi.
- 7) Oceny prac dokona jury powołane przez organizatora.
- 8) Organizator powiadomi telefonicznie laureatów konkursu do 15.02.2021. Lista nagrodzonych osób zostanie umieszczona na stronie internetowej biblioteki.
- 9) Trzy pierwsze miejsca wyróżnimy nagrodami rzeczowymi. Przewidujemy również nagrody specjalne.
- 10) O terminie i sposobie przekazania nagród organizator poinformuje na stronie internetowej.
- 11) Aby odpowiedzieć na pytania konkursowe, należy skorzystać z różnych źródeł wiedzy: podręczników, słowników, Internetu. Najcenniejszym źródłem będzie jednak rozmowa z babcią, dziadkiem, osobą, która pamięta dawne życie na wsi.
- 12) Przystąpienie przez uczestnika do konkursu oznacza zaakceptowanie niniejszego Regulaminu a laureaci wyrażają zgodę na publikację swojego imienia i nazwiska na stronie internetowej organizatora, w związku z rozporządzeniem o ochronie danych „RODO”.

Pomysłodawcą konkursu i autorem pytań jest pasjonat kultury ludowej, świętokrzyski regionalista Pan Marian Kwiecień.